

Az előfizetés ára:

1883 januártól egész évre . 8 frt.
fél évre . 4 frt.
negyed évre . 2 frt.
Előfizethetni a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B.** és társánál, **Böhm M.** könyvkötőnél.

A hirdetések ára:

Négy hasábos petit sor
1-szer . . . . . 6 kr
2-szer . . . . . 5 kr
3-szor . . . . . 4 kr
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
Nyilttérben egy sor . . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B.** és társánál, **Böhm M.** könyvkötőnél Király-utca-

A szabadelvű párt figyelmébe.

Végre valahára a szabadelvű pártkör eszméje a megvalósulás stadiumába lépett. Holnap a szabadelvű párt gyűlést tart, melyen első sorban egy kijelölő bizottságot fog megválasztani, hogy annak ajánlata alapján a kör tisztviselői megválasztassanak. Azt hisszük nem veszik, nem vehetik nekünk rossz néven, hogyha ugy a megválasztandó tisztviselők hivatása, mint a pártkör feladatára vonatkozólag egynémelyeket megjegyezni bátrak leszünk. Megtehetjük ezt pedig annál inkább, mert habár a kör eszméjének discussio tárgyává tétele fölünk ered, habár annak idejében a legmelegebben pártoltuk annak mielőbbi megalkentését, mégis — és ezt ünnepélyesen kijelentjük — e tekintetben benünket semmiféle szereplési viszketeg nem vezetett — és jövőre nézve sem fog vezetni, hanem egyedül azon őszinte politikai meggyőződés, hogy ilyen szorosabb összetartás hiányában a függetlenségi párt ujjal is szabadon fogná üzhetni játékait. — Ezt pedig meg kell minden tisztességes módon és mivel emberekhez illő minden eszközzel akadályoznunk.

Nem lehet feladatunk e czikk körén belül részletesen kifejtetni azon veszélyt és azon szerencsétlenséget mely az országot

fenyegeti, ezen párt nem győzelme, de már terjeszkedése folytán is. — Hogy földet osztogatnak, adóleengedést, sőt adó nem fizetést hirdetnek, hogy durva erkölcsmetelyező sajtójuk a fel és alárendeltségi viszonyt minden nap megtámadja, — a tekintélyt guny tárgyává teszi, — életüket a hazának feláldozó férfiak tetteit „rablás“ „csalásnak“ qualificálja — arról mindennap meggyőződhetünk, csak egy pillantást vessünk nagy és kicsiny lapjaiba. — Ezen népbolondító és társadalombontó durvaságot és neveltelenséget terjesztő tendenciája mellett ezen párt azon kívül az állami és társadalmi életnek minden nevezetesebb irányában olyan reactionarius, mint akár egy a középkorból átsomolygott feudál aristocrata.

Reactionarius a jogegyenlőség terén, mert kész volna a régi kasztokat feleleveníteni, — hogy képzelt vagy okaiban fel nem ismert bajokon segítsen; reactionarius a közigazgatás terén, mert még most is az elavult megyék igazgatását fentartani akarja, — a mely pedig épen azon osztálynak nincs legkissebb javára sem, melynek fájdalmait és bajait örökösen fellépésének czélgéréin használja.

Reactionarius a nemzetgazdasági életviszonyok terén, — mert a szabad verseny

eszméjét különböző korlátok felállítása által kompromittálni hajlandó, — tehát a földművelés, ipar, kereskedelem terén a lustát, a pazarlót, a rossz gazdát, a tudatlant védelmezni akarja.

Reactionarius a nemzetközi viszonyok terén, mert itt Magyarország részéről elzárkozottságot javasol — akár Muszkaország.

Reactionarius még a nemzetiségi kérdésekben is, mert itt nem a józan békét, hanem a chauvinistikus irányt képviseli; mely az államot a belül levő nemzetiségekkel szemben folytonos harcban állani kényyszeritené.

Ilyen társadalombontó és reactionarius párttal szemben határozotti erély, a műveltséget jellemző higgadt körültekintés és öntudatos eljárás fejtendő ki a liberalis párt részéről. Ilyen fellépésre és az evvel járó — a haza és a város érdekeit előmozdító feladatok teljesítésére a liberalis párt részéről nem olyan férfiakat kell választani, kik jobbra-balra hajlongni, kecsesen mosolyogni, — és udvariasan kezet szoritani tudnak, — hanem férfiakat, kik rendelkezni, tenni és eredményeket felmutatni tudnak. — Nem jóakarát, nem jókhoz való ragaszkodás, — nem beszéd és a párt körül szerzett érdemekre való hivatkozás, ha-

A „Pécs” tárczája.

A titkos maecenás.

Beszély, írta: Orion.

Az érkei szőlőhegyekben lombos fák, s az eleven sövények zöldelő keretéből kedvesen emelkedik ki Bogyó nyugalmazott kapitány csinnal épített prészája. A rokant öreg huszárnak egész vagyonát e háza s szőlője képezvén, mint szorgalmas ember s nagy természet barát, oly széppé tette otthonát, hogy télen nyáron alig mozdult ki s nem is kívánczolt belöle máshová. Ha azonban néha esténként a fehér huszár köpönyeget hiányzó balkarja felett vállra vetve mégis leballagott a faluba, ugy csupán kebelbarátját, Gedeő Márton érkei lelkész kereste fel. A két öreg ember, daczára, hogy csak az élet alkonyán ismerkedtek meg, oly ragaszkodással csüggtek egymáson, hogy barátságuk közmondásossá vált a vidéken. Egy enyhe őszi estén a kis szőlő lak nyitott ablakánál, beszélgetve ült a két öreg ur. Társalgásuk azonban nélkülözötte a szokott élénkséget; mindkettőjük hangulata borus, nyomott volt; az ősz katoná arcát beteges halványság borítá. Közeliükben, az asztal mellett álló ócska bórdívanon egy sugár szép szöke leány ült, az öleiben fekvő virágokból koszorut kötve. „Mariska, te

megint koszorut kötsz“ — szólott, a pillanatnyi csöndet megtörve az öreg kapitány, míg szeméit szeretetteljesen nyugasztá a leányka arcán — „jól teszed, csak diszitsd az öreg mester sirját, az elköltözés gondolata kevésbé fáj, ha tudjuk, hogy holtunk után kedveseink kegyelettel fognak ráink emlékezni.“

„Dani bácsi“ — mondá a megszólított, beszédes kék szemét munkájáról hirtelen az öreg urra emelve — „hol veszi ez szokatlan szavakat, hisz ezek majdnem ugy hangzanak mint valami borus sejtelen. Nem, ezt az állapotot nem türjük tovább!“ — Folytatá hirtelen, miközben fölkelvén helyéről, a kapitányhoz lépett s gyöngéden fűzé karját annak nyaka köré — „Ez a lábbaj, bár mennyire tagadja is, mindennap súlyosabb. Leolvassom én a sajgó fájdalmat arcáról, s néha az ilyen akaratlanul elejtett szavakból. Már eddig édes apával minden megkísérléni, hogy a gyógyítás iránti ellenszenvét legyőzzük, s még sem sikerült egy orvos elfogadására, kinek megjelenése mindennap égetőbb szükségé válik, rábírní. Ez nem maradhat így tovább; s én most ezennel kijelentem, hogy ha akarata ellen is, de doctort teremünk bárholnan, ki e gyötöré kint végre megszűnteti és sebént operálni fogja!“

„O kedves kis Mariskám“ — szólott az öreg kapitány, a mellette álló leány göndör szöke haját végigsimítva — „azért, hogy

megboldogult művész barátunk említésénél kissé elérzékenyültem, te már megint borus sejtelenről beszélsz; betegbe akarsz tenni, mint minő vagyok. Sohse kell nekem orvos, se most, se ezután, majd meggyógyulok én anélkül is; csak ti jöjjetek így el hozzám mindennap, meg már én nem mehetek, s javulásom be fog következni.“

„De már azt köve hiszem“ — vágott a beszélő szavaiba az öreg lelkész — „te barátom betegbe vagy, mint hiszed, mi pedig Mariskával bünt követtünk el eddig is, hogy makacsodásodat figyelembe vettük, s nem láttunk gyökeresen bajod orvoslásához. Hisz az utóbbi időben már a mankót is alig bírod használni, hetek óta nem jöhettél a faluba, pedig ha tudnád mily meglepetésekkel vár Mariska, már a harmadik határból is orvost hoztattál volna. Tudod-e hogy az eladott kép árából már csak imitt, amott van valami, annyira kiköltekezett a mi kis leányunk. Az én szobámban ott áll már a díszes üveges könyvszekrény, a kályha mellett pedig jobb és bal felől a két hatalmas bőr támlásszék, az egyiket neked, a másikat pedig nekem hoztatta.“ — „Ugy, ugy Dani bácsi“ — mondá Mariska mosolyogva — „a himzett számoly is készen van már, melyen majd én ülök közöttük, mihelyt a szüret elmúlik s beállnak a ködös, borus napok miket ugy szeret a lobogó kályha mellett átszélgetni. De ha tovább is így makacsodik, még hetek mulhatnak el mire hoz-

nem tett, — és ismét tett kívántatik attól, aki a párt érdekeiben szolgálatot teljesítésére vállalkozni akar. Azok az idők elmúltak, mikor a pécsi liberalis párt tisztviselősege decorumnak volt tekinthető. A jelenlegi függetlenségi párt agilitásával szemben az teher és pedig igen súlyos teher leendő; — arra el legyen készülve mindenki, aki a megalakulandó kör valamely tisztjét elvállalja, hogy az országgyűlési választások talán 8 vagy 9 hó múlva történendő megejtéséig igen sokszor az éjjelt is nappallá kell változtatnia, mert a munkát teljesen kellend végezeni.

Hogy kik legyenek — miként legyenek — abba nem avatkozunk, — azt mi, a mint már régen megmondtunk — a körülmények constellatióit jobban ismerő — mondhatjuk gyakorlati férfiak tapintatára, hazafiságára és okos belátására bizzuk. Annyit azonban szükségesnek tartunk megjegyezni, hogy a párt körén belül korteskedni senkinek se jusson eszébe, mert azt ildomtalannak és a pártéletre nézve benitókának tartjuk. Kell lenni a párton belül férfiaknak — kik körré az egész párt — mint mivel, higgadt, tehát öntudatos férfiak pártja — közlekedéssel sorakozni fog. Mert művelt férfiak pártjának tekinthetjük magunkat; mind a ki a viszonyok között kevésbé alkalmas, önkény, szivesen engedjen helyet a viszonyok szerint alkalmazosabbnak, ügyesebbnek és a mi fő erélyesebbnek. — Ha így fogunk eljárni, akkor a megalakulandó kör eredményteljes működése elmaradhatlan lesz, és akkor úgy a városi, mind az országgyűlési választások alkalmából a győzelmet biztosnak tekinthetjük.

Még csak egyet kívánunk ezen alkalomból megjegyezni és ez az, hogy a mint igaz, miszerint e lap a személyekkel és személyes ügyekkel eddig soha sem foglalkozott, oly igaz, hogy a liberalis párt érdekei és feladatai teljesítésére vállalkozandó tisztviselők eljárását kérielhetlen

szigorral ellenőrizni hazafisi kötelességének fogja tartani. Nem fenyegetés ez, hanem a közérdek sugallta tiszteletteljes figyelmeztetés, — hogy mindenki, ki valamire vállalkozni fog, — helyét a szó-szoros értelmében megállja.

Ezt elvárja tőle a város, a társadalom és kiválóan a magyar állam jól fel fogott érdeke.

A delegációkból.

A magyar delegáció hagyügyi albizottságának keddi ülésén Tisza Lajos elnökölt. Előadó: Rakovszky István. A közös kormány részéről Byladt-Reidt gróf közös hadügyminiszter, Pápay alezredes és Lambert vezérhadbiztos voltak jelen.

Az ülés elején Rakovszky István előadó, előterjeszti ama kimutatások eredményeit, melyeket az épületfenntartási és javítási költségeket illetőleg megvizsgált. Nevezetesen a kimutatást a nyolcz év folyamán megszavazott 2.400.000 frtnyi rendkívüli összegek hovaforodításáról, a rendes költségek 16. cime alatt előforduló összegek hovaforodításáról és a jövő évi rendkívüli kiadások czimén kért 300.000 frtnyi felhasználási tervéről. Megemlítjük, hogy az utóbbi összegből a birodalmi tanácsban képviselt országok területén fekvő katonai épületekre 210.000 frt, a Magyarország területén fekvőkre pedig 116.000 frtnyi javítási költség van előirányozva.

Ezután az albizottság elintézte az álló hadsereg rendkívüli szükségletének költségvetését, valamint a rendes költségvetést is czimenként tárgyalva. Az egyes tételek beható vita tárgyává tétettek és különösen az erődítési építkezésekre vonatkozó összegekkel kapcsolatban minden egyes építkezéssel a hadügyminiszter és tanácsosai részletes felvilágosításokat nyújtottak.

E részletes felvilágosítások alapján az albizottság a kért összeget egyenkint meg is szavazta, kivéve a salzburgi gyakorló tere előirányzott 60.000 frtot, a mely 44.000 frtra szállítottatott fel azzal az indoklással, hogy a régibb gyakorlóter eladásából befolyó összeg szolgáljon a szükséges összeg kikerítésére.

A rendes költségvetés 22., 23. és 24.

czimeit illetőleg egy szűkebb albizottság küldetett ki, melynek részéről a mai ülésen Hegedüs Sándor előadó részletes jelentést tett az élelmezési és felszerelési czikkék egységáiról, az azokban előforduló szükségletéről stb. Ezen szűkebb albizottság jelentésének alapján a hadügyi albizottság az előirányzott tetteket elfogadta. A rendes és rendkívüli költségvetésről szóló jelentés hitelesítésére a legközelebbi hétfőn délelőtt 10 órakor fog az ülés tartatni.

A megszállott tartományok területén elhelyezett csapatok rendkívüli költségvetését pedig az egyesült négyes albizottság a kedden délelőtt 10 órakor tartandó ülésben fogja tárgyalni.

Egy új mezőgazdasági iparág.

Dr. Wágner László, a mezőgazdaságtan nyilv. rendes tanára a kir. Józsefműegyetemen, fölöttébb fontos és különösen hazai viszonyainkra való tekintettel vitális érdekű új iparágat: a kukoriczából való keményítő-gyártást fejtegető szakfoglalmat közöl a „Földmívelési Érdekeink” legutóbbi számában. Abból indulva ki, hogy bizonyos iparágok a mezőgazdasággal való szoros kapcsolatuk folytán ez utóbbinak ugyyszólván létfonteltékű képezik, a mennyiben a rosz talaj és hiányos trágyaerő által előidézett pangást csakis a mezőgazdasági iparok — melyek közvetlenül takarmányt és közvetve trágyát szolgáltatnak — képesek az egyszély helyreállítását utján elosztatni; érdekében fejtik ki, hogy mi lehet igazi mérve annak, hogy valamely ipar tökéletesen felel meg a mezőgazdaság igényeinek. Jelesül kimutatván azt, hogy a mezőgazdaságban az állatok sikeres táplálására és a jó trágyának elég nagy mennyiségben való előállítására első sorban és kétségtelenül a fehérnyé-anyagok szolgálnak, ez alapon a kukoriczából való keményítő-gyártást állítja par excellence mezőgazdasági iparnak, miután ez szolgáltatja a létező iparok között a legtöbb fehérnyé-anyagot mint mellékterményt, illetőleg hulladékot. Ezen a legújabb időben teremtett ipar lényege az, hogy a tengeri keményítővé dolgoztatván fel, a kukoriczában tartalmazott 8—15% fehérnyé változatlanul marad a mezőgazdaság czéljára és pedig nem hig moslék alakjában, hanem mint összeálló, könnyen eltartható sűrű tömeg, mely he-

zánk jöhet, s az új karos székek vajmi sokáig állhatnak üresen.”

„Megálljatok csak” — mondá hirtelen a lelkész, „nekem most egy tervem van, de hogy is nem jut ez korábban eszembe! itt átbeszélgettük az egész délutánt a nélkül, hogy az örömhirt, mely bizonyára váratlanul fog érni, közöltük volna veled. Csak képzeld barátom! Unokaöcséd, kit már évek óta hasztalanul keressz, s már már meghaltként siratod; mert ha nem szóltál is, tudom én jól, hogy az ő fel nem találhatása jobban emészt téged sebednél — nos hát, ez elvesztettnek hitt doberd öcséd él, még pedig a fővárosban. Épen tegnap este olvasta Mariska egy lapban, hogy egy fő rangu esztélyen a vendégek között ott volt doctor Bogozsy Zoltán is” —

„Lehetetlen!” kiáltott fel az öreg kapitány meglepetéssel, mig areza, s szeme hirtelen kigyuladt. — „De nem, ti tévedtetek. Mit keresne az én Zoltán öcsém, a komoly tudományoknak élő fiatal ember oly fényes társaságban, mulató ifjak között? Nem, nem hiszem el! Hiszen ha a fővárosban élne, csak nem választják el onnan tölem tengerek, mi oka volna, hogy ennyi év alatt egyszer sem keresett fel; mert ő tudja, hogy Erkövön lakom. Midőn tíz év előtt itt telepedém le a köröttekben, megirtam neki, ő akkor mint kezdő orvos szülővárosában lakott. Tehetséges, munkás fiatal ember volt, ki önére- jen vergődött fel pályára, én a jó akaraton kívül

csak kevéssel segíyezhettem, de ő e csekélységet is hálás szeretettel viszonzta: s épen ezért megfoghatlan előttem, hogy miért nem választott utolsó levelre, s szülővárosából, hol már kerest és tisztelt ember volt, hová, és miért költözött el?” „Te feledt barátom” szólott némileg vontatva az öreg lelkész, „hogy unokaöcséd azon időben egy elhalt, gazdag rokona után örökölt. Ki tudja, bár ugyan nem akarok felőle semmi rosszat feltételezni, de utóljára is — fiatal ember volt még, az élet ingerlő csábjának kitéve; vajjon nem vakitá-e el e váratlan örökség? Nem sodortott-e el az élet árjában — és...”

„Megfeledezett, az elhagyatott öreg nagybátyáról ugy-e bár? Ez képtelenség volna Márton, ilyesmit nem tetelezek fel róla! Ó, kit én egykor ugy dajkáltam, szerettem mint fiamat! „E kis fészket is csupán azért szépitgettem itt, hogy egykor rá hagyhassam, hadd birjon a szegény nagybátyjától valamit. A gazdag rokonok árvaságában ugy sem törődtek velem, elfordult tőle mindenik, nem akarták ismerni, egyedül reám támaszkodott, s most, miután váratlanul mégis örökölt tőlük, elfeledett volna engem? soha! még ha igaz volna sem hinném el?”

„Nem is lesz ez egészen így” szóla közbe szeliden Mariska „s ha csakugyan ő az, kinek nevét a lapban olvastuk, ki tudja mily körülményeknek tudható be, hogy

mindez ideig nem adott hirt magáról. Lehet hogy ama levelet nem kapta meg, s ki tudja hol kereste azóta Dani bácsit, nem is sejtje hogy itt Erkön lakik.”

„Mariskának csakugyan igaza lehet”, — mondá az öreg Gedeő Márton, leánya szavaira felélenkülvé — „unokaöcséd talán mit sem tud róla, hogy te itt telepedtél meg végleg. Mit gondolsz Danikám, amaz imént említett tervre vonatkozólag, nem jó volna-e ha mi iránk neki, hogy te beteg vagy s jöjjön ide hozzád; a saját öcséddel szemben csak inkább engedsz majd, ő pedig, mint mondod ügyes orvos, s én megvagyok róla győződve, hogy helyre fog hozni.”

„Mit, ötét ide hivni! Nem édes öregem, ezt már nem tesszük. Mint orvos csak ugy nem kell ő sem, mint más, mint rokont pedig, ha ő nem keres fel, én nem hívom soha, mert leveletem meg kellett kapnia! s hogy kutatásaim daczára mindez ideig nem akadhattam rá, valami baleset érthette tán, szóval magam sem tudom, hogy mit higyjek, csakugyan ő nem lehet a ti fővárosi fiatal embertek.”

„Jól van jól” — mondá Mariska a befejezett koszorú — az asztalon fekvő szalmakalapja után nyulva — „ha őt, ha mást, de doctort mindenesetre szerzünk, mert én a Dani bácsi szenvedő, beesett arcját nem nézhetem tovább” —

„Már keményebben vesziük öreg — mert ezek a mostani szomorú vásárnap

lyes arányokban keverve szalma szecsakával, felapritott tengeri csutkával stb. kítőnő takarmányt szolgáltat sertések, hizóökrök, igaz és tejelő marha, lovak és juhok, tehát az összes mezőgazdasági haszon- és igazság számára, Wágner tanár érdekesen fejt ki, hogy észszerű alapon induló mezőgazdaság mai nap elsősorú feladata a takarmány- és trágyatermelés, mivel a mezőgazdaság legjövődmezőbb ága ma a hustermelés és mert az intenzív bizlalással foglalkozó gazda földbirtokának jövedelmezőségét ez alapon az elérhető netovábbjág emelheti, amennyiben ez utón a piac termények — buza stb. — termelése — amint azt Anglia példája is mutatja, rendkívül fokozható lesz, a kiterjedt állattenyésztés és hustermelés tevén lehetővé azt, hogy a tárgyérő és ezzel együtt a talaj termőképessége az elérhető tetőpontjág emelthezzék. A tudós tanár ezen alapon pontos és érdekes számvetéssel bizonyítja be a hustermelésnek a kukoricából való keményítőgyártással kapcsolatban való nagy fontosságát és főként jövedelmezőségét, példában mutatva be egy kisebb (20 mmászt feldolgozó) kukoricakeményítő gyár mellett létesíthető hizó jövedelmét, mely szerint a beállítható 370 drb ökrök hustermelésének értéke, azaz a hizalási üzletág jövedelme egy évben (300 napi üzem alatt) a 23000 frtot meghaladja, míg a hizó állatok trágyája 120 cat. holdnak erőteljes trágyázására elégséges.

De még érdekesebb az az összehasonlítás, melyet Wágner tanár a nálunk is elterjedt buza és burgonya keményítőgyárak, valamint a tengeri-keményítőgyárak között tesz. Már az egymagában, hogy a kukorica — a cikk tudományos értékű s kétségbevonhatlan adatai szerint — háromszorta több féhényét tartalmaz mint a burgonya, az előbbi mezőgazdasági kihasználásra sokkal alkalmasabbá teszi, mihez még hozzájárul, hogy a kukorica-keményítőgyártás hulladékai (mint említve volt, a legkötönyebb takarmány) nagy távolságokra is szállíthatók, miután táp- és tehát pénzértékük, arányosítva sulyuk és térfogatukhoz, tetemesen nagy. A burgonya- és kukorica-keményítőgyártás közt való összehasonlítást Wágner tanár még azall bővíti ki, hogy ugy a keményítő nyereségy, valamint a talajnak a termelés következtében való kimerítése közt is párhuzamot von, a melyből az derül

ki, hogy egyrészt a kukoricával bevett föld határonként kétszer annyi féhényét szolgáltat mint a burgonyatermelés, maga a keményítő nyereségy pedig — főként az által, hogy a burgonyakeményítő minősége tehát értéke is csekélyebb mint a kukoricakeményítőé, szintén ez utóbbinak előnyére szól, ugy hogy bizvást állítható, miszerint a talajnak csaknem egyenlő kimerülése mellett a kukoricamivelés 25%-ig terjedő nagyobb jövedelmet szolgáltat mint a burgonyamivelés.

Frappans adatok azok, melyekkel Wágner tanár a kukoricakeményítőgyártás mellékterményeinek és hulladékainak (takarmány) értékét igazolja, a melyek arról győzik meg a figyelmes olvasót, hogy ezek a hulladékok még a kicsinyben való gyártás méretei mellett is (pl. 25 mm. naponkénti feldolgozás) a gyártás üzleti költségeit tökéletesen fedezik, míg a nyert, illetőleg előállított keményítő értékesítése egészen tiszta haszon, azaz a cikk számvetése szerint egy 15000 frttal berendezhető gyár bőven szolgáltat 20—40 százaléktól sőt még ennél nagyobb tisztajövedelmet is, szóval ugy áll a dolog, hogy a kukoricakeményítőgyártás — a takarmányul használható hulladék, a trágyatermelés, a husprodutio és a termelési cikkek értékeit mind egybevetve — oly rendkívül kedvező üzleti mérleget nyújt, minőt eddig egyetlen mezőgazdasági ipar sem szolgáltatott.

Mindezekon kívül érdekes még tudni, hogy a kukoricából való keményítőgyártást még oly gazdaságokban is sikeresen üzhetni, hol a kukorica maga nem termeltek, sőt Wágner tanár említi egy németországi gyárat, mely amerikai lófogó tengerit dolgoz fel és mely a drágább nyers anyag mellett is prosperál. Ezen új iparnak a jövőre való kilátásait illetőleg megjegyezhető, hogy abban tultermelés tehát jövedelmezőtlenység nem is képzelhető, mivel eddig tulnyomólag buzából gyártatván keményítő, ezen nagy piaci ára folytán értékesebb terményünket van hivatva helyettesíteni a kukorica, tehát a termelés egyszerűen a nyers anyag változtatása fogja átalakítani.

Gazdáink, kik földbirtokuk jövedelmezőségét emelni kívánják, az im röviden jelzett új mezőgazdasági iparágban oly tényezőre tehetnek szert, melyvel marhatartásuk jövedelmét — olesó és kítőnő takarmány által, továbbá a földiek termőerejének fen-

tartására és helyreállítására szükséges gazdag trágyázást és végül a piaci termények (buzza stb.) termelésének fokozását bizton elérhetik. Wágner tanár ez érdemben a hozzá (Budapestre, Erzsébet-tér 19.) intézendő tudakozódásokra bárkinek készséggel szolgál bővebb felvilágosítással.

Színház és művészet.

Kedden színre került Ohnet György 5 felvonásos színműve „Serge Panine,” színpadunkon először. E darab határozottan jobb mint az e fajta — regényekből készült művek egyáltalában sikerülni szoktak; s a mennyiben az események technikai rutinonál egymás mellé sorozvák, mellözhető volt a szokásos segédeszköz is t. i. a felvonásokat, szakaszokra eldarabolni, mi tudvalevőleg a legjobb darabot is élvezhetlenné teszi. A cselekvény ügyesen van szöve, bár a regényjellegel nem vetközteti — s azért főképp csak a feltűnő éles vonásokkal rajzolt s mégis élethű jellemeben — milynek Desvarrennesné, Serge Panine, Cayrol, Jeanne, Micheline — talál kifejezést és magyarázó színezést; azaz a jellemeik olyanok, melyeket teremteni, gondos árnyalással alakítani kell, különben elmosódik nemcsak maga a cselekvény, hanem irány, érdek egyaránt. A darab élvezhetősére tehát elkerülhetlen szükséges, hogy a színészek minden tehetséget s képességeket felhasználják s hogy ezt tették is, szívesen constatáljuk, mi mellett azonban az is tanuskodik, hogy az elég számos közönség fokozódó érdeklődéssel mindvégig kitartott. Ritka szerep nyújt a jellem-szerelmes színésznék annyi alkalmat feltűnni s hódítani, mint épen Serge herczegé; Somogyinak ez azonban még sem ugy sikerült, mint a hogy ezt oly színésztől várhatnók, kinek külseje oly rokonszenves, hangja oly lágy, simulékony, játéka nem mesterkelt s kinek ítélete szerepeinek alakításában oly helyes szokott lenni, mint az övé. S ennek oka egyszerűen az, hogy az érzés-kifejezésben nincs közvetlenség, meggyőző s természetesen beszéd helyett pedig fenhangon szavall, minek következménye aztán az, hogy a nézőt hidegen hagyja s szerepe, minden ügyekezete daczára sem jut érvényre.

Kétévi szünet után szerdán színre került Lecoq első s még mindig legszebb

ebédek, melyeket te itt betegem egyedül, mi pedig kettő a paplakban költünk el, nagyon nyomasztókká kezdenek előttem válni; no, majd gondolunk mi e tárgyban valami okosat. Most pedig ismét magadra kell hagyunk, mert a mint látom Mariska már feltette kalapját, az ő intő órája a porfelleg, melyet az országúton a kolompas csorda ver fel; mire haza érünk, népes lesz az udvar, s ki ki osztaletkát várja. De hogy el ne feledjük megmondani, az eladott képet a kiállításnyomon az a névtelen vevő vette meg, a ki az elsőt —

„Es képzeld Dani bácsi” szóla közbe hirtelen Mariska a megszólitottnak bucsura nyujtva kezét, „hogy már néhány éjen át alig jött szememre álom, folytonosan a tudvágy gyötör, hogy ki lehet e titkos macecnásom.”

* * *

A fővárosi hegyek pazar fényével benedezett nyaralói között a legszebb, legfényesebb kétségkívül a doktor Bogozó Zoltáné volt. A pompás épület méltán vonta magára a közfigyelmet, mert fénye mellett a vigalomnak valódi tanyája volt. Terméiben a zene ugyszólva sohasem némult el, a csillárok fénye rendszeren csak a hajnal pirkadásával lett kioltva s a bőkezű házigazdát, ki egyik ünnepele alakja volt a fővárosi ifjuságnak, tömjénezve rajongták körül vendégszerető házában a vig czimborák.

A fiatal orvos épen befejezte a lucullusi ebédet. Az abroszon előmlött fekete kávé, az üres boros palaczkok halmaza s a süri füst, mely vastagon tödült ki a balzsamos légü kerthe, hangosan tanuskodtak arról, hogy az együtt ülő három jó kedvű barát, ma is ép oly vidáman mulatott mint rendszeren.

„Nos fiuk miért csendesdettetek el így egyszerre?” mondá barátaira tekintve a házi gazda egy erőteljes, szép fiatal ember. — „Csak vidáman, hadd csengjen a pohár, s szóljon a dal, tudjátok hogy én e házban nem szeretek borús arczot látni. Ne busuljatok hogy az áldomásokból kifogyunk, mert van réa gondom hogy ha az egyiket befejeztük, nyomban követhesse más; már ma az ujonnan vásárolt festményre kociztunk, nem sokára pedig egy nagyobb dárídót esapunk, mert csak tudjátok meg, hogy én most utra készen állok, s még ez esti vonattal Halmára randulok. Sallay tábornoknak szavamat adtam minap, hogy hoga, az özvegy Halmy bárónó eladó birtokát megtekintem. Egy birtok vétel szükségét minden nap jobban érzem, s ti mindnyájtan egyre zaklattok, hogy itt jön az ősz, küszöbön a vadászatok, s mi az időt e nyaralóban fogjuk átásítani. Tehát áll a határozat, ha a halmi jószág kívánalmainak megfelel, megveszem.”

„Ez aztán aranyat érő gondolat Zoltán barátom! —” szólott élénken az egyik

vendég, Bárdos Manó főhadnagy, „alig várom, hogy végre mint nagybirtokost üdvözölhetlek. Az lesz ám a gyönyövelet mit mi majd falusi jószágodon fogunk töltöni, mégis csak derék ember vagy te Zoltikám, s megérdemled e nem mindennapi szerencsét, mert azt már csak elmonthatod magadról hogy a szerencse gyermeke vagy! Hiszen a kincs valóságos égi manna gyanánt hull öledbe; néhány év alatt egész sereg gyermektelen atyafinak lettél örököse, sorba reád haltak, s most egyik százezret a más után rakod zsebed. Ily bő források mellett aztán nem esoda, ha a doktorságot szegre akasztod, s kizárólag a nagyuri kedvteléseknek élsz. Egy birtokvásárlás, diszes fegyvergyűjtemény, vagy egy ménes tartása nekem is inyemre volna helyzettedben, de hogy ez örökös kép vásárlásokban miként telik kedved, ezt már nem értem. Holmi festészövendékek mázolásáért így dojni ki a pénzt, miként te barátom, ez már pazarlás! Ez utolsó szerzeményed pedig, melynek áldomást isszunk, cseppel sem különb előbbi vásárlásaidnál. Ha legalább valami igéző szépséget ábrázolna e festmény, mely a szemet gyönyörködtetné; de egy unalmas, egyhangú tájkép, mely mindenkít hidegen hágy.”

„Tudod barátom, ennek a festészövetéti lelkeslének abban áll egyszerű magyarázata” viszonzá kedélyesen a házi gazda „hogy egykor én is művész szerettem volna lenni, de akkor még szegény legény voltam,

operetteje „Angot“ s a közönség részéről élénk érdeklődéssel fogadtatt, mi különben, ha a helyes szereposztást tekintjük, másképp nem is volt várható.

A bérléshirdetést az igazgató most azzal töltötte meg, hogy azon n. é. idény-bérlő uraságok, kik helyeiket a bérlételeadásán kívül, a bérlétszűnetes előadásokra is (külön 30 előadásra) bérelni óhajtják, azt következő árak mellett megtehetik: páholy 100 frt, kör- és pályaszék 25 frt, támlaszék 20 frt, zártszék 15 frt. Nálunk Pécsen az idény-bérléssel eddig úgy magyarázták, hogy megegyeztek az igazgatóval egy bizonyos napiárban s ezt aztán tartoztak megfizetni annyiszor, ahány előadást az igazgató az egész saison alatt adott. Az ily megegyezés az igazgatóra nézve mindaddig előnyösnek bizonyult, a bérlőre nézve pedig, ha nem is előnyös, (hisz volt darab, mit az elefánttal nyolcezszor kaptak), úgy legalább kényelmes volt; de hogy valaki 112 előadásra béreljen s aztán külön 30 bérlétszűnetre s ezekre ismét magasabb áron, ehhez aztán már több színházlátogatási kedv kell, mint a mennyi a mi „idény-bérlő“ uraságaink keblében lakozik.

*

Hoffer Károly, székesegyházi karénkes s dalárdánk jeles tenoristája, november 15-től saját lakásán (Klimó-utca 2 sz.) énekiskolát nyit oly fiatal nők számára, kik a hangok eltalálásában biztosságot, a hang- és műenekben tisztaságot s hajlékonyságot elsajátítani óhajtanak. A főlvetel nov. 10-ig történik, a később jövők már csak akkor vétetnek fel, ha a meghatározott szám még be nem volna töltve. Énekóra lesz hetenként háromszor 4—5-ig s az oktatásért havonként 4 frt fizetendő.

*

„A dragonyosok és a remete csemettyűje.“

E czimen egy igenyes víg opera szerepel most a nálunk újabb dalművek között. A Dragonyosok operát 3 felvonásban írta Cormon, zenéjét szerző Meillard Vincze. E darab rövid ismertetésül a következőket mondhatjuk:

A „Nantesi edictum“ kibocsátása után özönével hagyta el Franciaországot az üldözött protestáns felekezethez tartozó nép s részint Németországba, részint Helvézia szabad földjére vitte vagyonát, tudományát és iparát. XIV. Lajos király csakhamar elremülve tapasztalá, hogy diktatori kibocsátása után mint veszi el országa legjobb iparosait és legszorgalmasabb népét. Hogy tehát a kivándorlást megakadályozza, kor-

donokat vonatott a határon s az elfogott menekvőkre halált, a földöknak pedig jutalmakat tűzött ki. A drákói szigor azonban nem tartoztatá vissza a lelkiismeret szabadságukat féltő frankokat s különösen a Vogeshegység hemzsegett a bujdosók csapatától.

E hegységre, a francia alpokba volt a kormány által kirendelve a villarsi dragonyos ezred; innen a darab francia címe is: „Les dragons de Villars“, melynek egyik buzgó őrmestere, a csinos Bellany, csakhamar fölfedezi, hogy fönn a szirtek között levő Saint-Graziani barlangnál egy bujdosó csapat tartózkodik. Tisztjének, — ki mint irhoni születés, nem bírja a nép nyelvét, — semmit sem szólva, előre siet s a falubírájánál, Thibaudnál vesz szállást s fölszólítja azt, hogy kalauzolja őt föl a hegységben levő remetéséghez. Thibaud szolgálja azonban, Silvain, valamint egy árva pásztorleányka Rose-Friquette, kik szintén az új felekezethez tartoznak s ismerik a rengetegben bujdosókat, előre sietnek föl a remetéséghez, hogy őket a veszélyre jó eleve figyelmeztethessék.

Ezalatt a faluban maradt Bellany feleszeret Thibaud gazda fiatal, csinos nejebe, Georgette-be, ki azonban nem akarja udvarlója szavait meghallgatni, azt adván okul, hogy a Saint-Graziani remete, ki, habár 200 év előtt meghalt, azért még mindig örökös a nők erénye fölött, s ha valamelyik a férjét ki akarná játszani, meghuzza a remetéség omlott tornyában levő csemettyűt.

Mindenzen félelem daczára azonban az ifju neveske végre beleegyezik egy légyottba fönt a sziklabarlangnál. Ott pedig már Rose van elbujva, aki a menekülőkre vár, hogy elkalauzolja őket a szirtek között Savoyába; s midőn a szerelmes pár megérkezik s Bellany csókokkal ostromolja a szép asszony szívét, megrántja a harang köteleit s a csemettyű szavára azok ijedten iramodnak tova. Ugy, hogy midőn a bujdosó sereg megérkezik, már nincs semmi akadály s nyugodtan folytathatják utjokat a határ felé.

A falusi nép azonban rágalmazza Roset, Silvain előtt, ki őt nőül akarja venni — s azt állítja, hogy a menekvőket eladta a dragonyosoknak. Silvain ezt elhiszi, s midőn Rose visszatér a hegyek közül esküvőjére, ezt hidegen fogadja, sőt bántalmazni akarja. Erre a bántott leány egy levelet mutat a menekülők vezérétől, melyet már a savoyai határról írt s köszöntetét fejezi ki a megmentésért. A félreértés kiderül s

Silvain boldogan szorítja kebléhez menyasszonyát.

Éz a libretto rövid kivonata, melyből látszik, hogy nem a jelenkori operettek sikamlós talaján mozog, hanem mindamellett hogy mulattató, egyszersmind komoly és érdekes is.

Ugyanezt lehet mondani a zenére is. Meillard, Aubernak iskolájához tartozott és a partitúrán meglátszik a „Fra diavolo“, „Zampa“ stb. szerzőjének befolyása. Majd játszi, csapongó, majd fenségesen komoly, drámai — míg végre a második fölvonás fináléjában, mely az összes zeneirodalom egyik remeke, a magasztossáig emelkedik. Műremeknek lehet mondani a második fölvonás nyitányát képező pasztoralest s az ugyanazon fölvonásban levő duettet is.

Az operát Párisban először 1853-ban adták az Ópera-Comique-ban s azóta még mindig műsoron van. Ujabb időben a bécsi udvari opera színház is fölvette repertoírjába s Friquette-Rose: — Lucca Paulinának egyik kedvenc szerepe.

Magyarországon először a népszínház adta 1880-ban s azóta bejárta a vidéket is, s mindenütt nemcsak kedvező fogadtatást nyert, de sőt el is ragadta a műértő közönséget.

H i r e k .

Nagylelkű adomány. Dr. Dulanszky Nándor megyés püspök ő nagyméltósága, a pécsi jogacademia 50 éves fennállásának jubileuma alkalmával, az academia kebelében levő egyleteknek 100 frtot adományozott.

Hymen. Horváth Károly, ügy Pécsen, mint a fővárosban előnyösen ismert ügyvéd s kir. közjegyző helyettes e hó 27-én váltott jegyet Munkácson Jászay Hermina kisasszonnyal, Jászay Antalnak a grf. Schönborn-féle munkási uradalom nyug. jószágkormányzójának leányával.

Grf. Szapary Géza fiemei kormányzó lemondását, mint az „E.“ értesül, ő felsége elfogadta s helyébe grf. Zichy Agostont nevezte ki. Az erre vonatkozó királyi kéziratok a napokban jelennek meg.

A honvédség köréből. Ő felsége a novemberi előléptetés alkalmából Kutassy Ignác, Jelentsik Vincze ezredeseket tábornokká, niezikilaki és ondódi Laky Károly őrnagyot alezredessé, Fűspök József és bodobiri Balka Géza főhadnagyokat századosokká, Paic Péter hadapród tiszt-helyettes hadnagyá nevezte ki. A szabad-

s kenyér kereset után kellett látnom. Mit után tehát magam nem lehettem azzá, most, hogy a szerencse karjaira vett, legalább lenditek valamit a festészet ügyén, s az igyekvő tehetségeket pártfogolom, mi pedig a festményt illeti, egy rávonatkozó ítéletet igazságtalan, mert ez valódi művészi alkotás“.

A fiatal orvos beszéde alatt a másik asztaltárs Décsy Akos felemelkedik helyéről, s egy a falon függő festményhez lépve, bevezett arszenáli mozdulattal emel écsiptetőjét balszemére s vizgára vette azt. A festmény egy kies tájat ábrázolt. Napsütötte kopár sziklatetőn csonka vár állott mohos romjaival; a várhely oldalán egyszerű falusi temető, balról lankason emelkedő szőlő-hegyek, a hegy tövében a falu, fehérű házaival, zöldelő kertjeivel — míg a háttérben bársonyos pázsiton legelésző nyájak.

„Már bizony én is inkább Manónak adok igazat, mint neked Zoltán“ mondá Décsy Akos, „te mint egyébkor, úgy most is csak a bőkezű műbarátot játszottad; ez a kép bizonyos tehetségre vall ugyan, de azért engem sem bír bekötni“.

„Ti ugyan értetek egy festmény megbirálásához barátim, ha ezt, mely bármely nagy művészek becsületére válnék hideg-

nek, élettelennek nyilvánítottát“ viszonzá Zoltán a levéllel, melyet az épen belépő szolga átnyújtott neki, a kép elé lépve „Lehet hogy ez egyszerű téki első pillanatra nem köt le, de mennél tovább nézzük, annál inkább tűnnek ki szépségei, úgy hogy nézésétől alig bírnok megválni. Nézzétek csak e napsütötte kopár sziklát, mint lüktet benne az élet, s mily elvenséget kölcsönöz a zöldelő szőlőhegynek, s a lábainál terülő kisedded falunak. A festő, ki ily mesterileg oldá meg feladatát, szívbe mártott ecsettel festett, s nem kontár, hanem művész!“

„De kicsoda hát ez ismeretlen szerző?“ kérdé Décsy Akos, a mint szeme a kép sarkára sikkolt, melyen apró fekete betűkből s két szem állott — Gedeő M. „e névvel én még nem találkoztam sehol sem“.

Hogy ez kicsoda, azt én magam sem tudom megmondani barátim“ viszonzá Zoltán tekintetét a felbontott levélre irányozva. „Ez már második festménye, mely birtokomba került, az első is ép úgy megragadott, miként ez, de szorgos kutatásim daczára a szerényes rejtőzködő művész kiletét mindez ideig nem sikerült felfedeznem. „Azonban nézzétek csak!“ kiáltá fel élénken „e levél valódi váratlan fordulatot idéz elő terveimben. Ős-

meretlen írója, ki sajtószereleg ugyanazt a nevet viseli, melyet e kép — sietve hív egy beteg nagybátyám látogatására, ki Érkövön lakik. — Most már magam sem tudom hogy mitévő legyek, mert e nem remélt tudósítás a köteleesség összeitközésével fenyeget; adott szavamam sem szeretném megszegni a tábornokkal szemben, másrészt pedig e nagybátyám, kit már évek óta nem láttam, s kinek még a régi időkbel hálával tartozom.“ „Sohse töltsd az időt tünődéssel barátom“ vágott a beszélő szavaiba Bárdos Manó „nagybátyád baja nem lesz oly súlyos, hogy néhány napi késedelem ártalmára lehetne. Az ily öreg urak minden kiz változást halálos betegségnék néznek, neked ez utadat el kell halasztanod s mindemáron Halmára menned először. Az özvegy bárónő birtokának sok vevője van és ha Sallay tábornok ezek között neked adja az előnyt, nem lehetsz irányában udvariatlan.“

(Folytatása következik.)

ságot állományban főhadnagyokká Benkő Gyula és Meinhold Rezső, hadnagyokká Kiss János, Mayer Lajos, Grünwald Sándor, Bauer Zoltán, Golykovits Sabbas és Zöld Lajos neveztettek ki.

Athelyezés. Perleberg Győző pécsi p. ü. igazgatósági titkár, p. ügyi tanácsosi czímmel és jelleggel a budai illetékkiszabási hivatal főnökévé nevezetett ki.

Kegyelet. A pécs-baranyai kertész egyelet halottak estéje alkalmával egy igen szép koszorút tett Daróczy István kanonok sírjára, ki nevezett egyeletet mondhatni megteremtette.

A lótenyésztés köréből. Folyó évi okt. hó 28-án megtartott lótenyésztési jutalomdíjaztás eredménye: Szopos esikóval bemutatott anyakanczáért díjat nyertek: Antal Sándor csuzai lakos 7 drb aranyat, Tóth József keői lakos 7 drb. aranyat, Kis Pápa István csuzai lakos 6 drb. aranyat, Pucher János kis-kozári lakos 5 drb. aranyat, Kovács Mihály kisteleki lakos 5 drb. aranyat, Moezbacher Fülöp szederkényi lakos 5 drb. aranyat, Hegedüs János velini lakos 4 drb. aranyat, Halas Vincez sztdienesi lakos 4 drb. aranyat, Nagy Antal velini lakos 4 drb. aranyat, Verner József német-bólyi lakos 3 drb. aranyat, Verner József német-bólyi lakos ismét 3 drb. aranyat, Szabó József nagy-harsányi lakos 3 drb. aranyat, Kresz Henrik német-bólyi lakos 3 drb. aranyat, Öreg Halas Ferencz sztdienesi lakos 2 drb. aranyat, Kovács Mihály kisteleki lakos 2 drb. aranyat. Három éves kancza esikóért jutalmat nyertek: Varga Pál sásdi lakos 4 drb. aranyat, Beck Márton kassai lakos 4 drb. aranyat, Verner János nyomjai lakos 3 drb. aranyat, Kitiinó tenyészképességet ígérő ménesikóért jutalmat nyertek: Manl Frigyes babarcai lakos 3 drb. aranyat, Hegedüs János velini lakos 3 drb. aranyat.

Dalestély. A „Pécsváradai Dalkör” 1883. évi november hó 8-án a „Társaskör” helyiségében dalestélyt rendez. Műsor: „Lengyel himnus.” (Zs. F.) Éneklő: a dalkör. „Le reveil du Lion.” (A. de Kontski.) Zongorán előadja: Horváth Márta kisasszony. „Egyveleg magyar népdalokból.” Éneklő: a dalkör. „Az obsztes.” (Gauay J.) Szavalja: Kulinyi M. ur. „A vén bogár.” (Veit H. V.) Éneklő: a dalkör. „A merengőböz.” (Vörösmarty M.) Szavalja: Mátthé Ödön ur. „A beteg leány.” Éneklő: a dalkör. Beethoven-től és Chopin-től, zongorán játszik: Lakner György ur. „Marseillaise.” Éneklő: a dalkör. Kezdeté fel 8 órakor. Belépti-díj: személyenként 50 kr.

Színházi hírek. Ma este „A dr. gonyosok” dalmű premierje lesz színházunkban. A darab érdekes ismertetését lapunk más helyén közöljük. A színházgató nem csap hozzá reklamtól, nem is adja emelt árral, mert a darabért nem kellett szerzők taniemet fizetnie és ez által a közönségnek mindenestre jkedvezni óhajjt. — Vasárnap ismét udjónság lesz „Maresa és Mariska” Szigeti Józsefnek gazdag humorral írt darabja, a melyben néhány igen kedves új dal is fordul elő. A darab elüt a többi népszínműtől annyiban, hogy inkább vigjátéknak mondható, mivel a főbb alakok az uriosztályból szerepelnek. Ezen darabban ér véget az 1-ső bérlet, az újabb 16 előadásos bérlet hétfőn veszi kezdetét. Mint biztos forrásból halljuk, a bérlok száma örvendetes szaporodott, általában az érdeklődés napról-napra erősebb közönségünk körében a jelenleg működő színházunkat iránt, melyet az mindenképen igyekezni megérdemelni.

A budapest-pécsi vasút által kisajátított területek telekkönyvezése és ezzel kapcsolatosan az átjárók és párhuzamos utak átadása e napokban történt meg. Az igazságügyi ministerium részéről, mint a működő bizottság elnöke Déván ministeri osztálytanácsos volt kiküldve, mellé rendeltetvén Voigt központi telekkönyvezető. A pécsi kir. törvényszék részéről Váry törvényészi bíró és Knapp telekkönyvezető és

mint hitelesítő mérnök Gróffics kir. főmérnök működött. A közm- és közl.-m. kir. ministerium részéről Mándy ministeri fogalmazó és a megyei közigazgatásai bizottság részéről Szily László, Ifj. Jeszenszky Ferencz és Blum Gyula kir. mérnök, továbbá a hegyhíati és szt.-lőrinczi járások szolgabírái Trixler Károly és Radocsay Sándor voltak kiküldve. A vasuti társulat Rittter főfelügyelő, Grádl felügyelő és Zeis J. főmérnök által voltak képviselve. — A bizottság működését e megye területén f. évi október 24-én Dombóváron megkezdte és 30-án itt Pécssett jó sikerrel és minden akadály nélkül bevégezte, minek megtörténte után feloszlott. Ezzel a budapest-pécsi vasut minden teendői a hatóságokkal szemben bevégezte és e pálya végleg befejezettek tekinthető.

Sajtóper. Október 29-én folyt le a kolozsvári esküdtzék előtt Bartha Miklós ellen Szász Domokos ref. lelkész által indított sajtóper. Bartha Miklós az „Ellenzék” című lapban Szász Domokost azzal támadta meg, hogy a tulajdonjog ellen lázít s a nép hiszékenységét kortes czélokra használja fel. Az esküdtzék emiatt Bartha Miklóst 7 szóval 5 ellen rágalmasz vétéségében, 10 szóval 2 ellen pedig besületsértésben vétkesnek találta s a törvényszék 6 heti fogságra, 200 ft pénzbírságra, 50 ft védelmi költség és 17 ft 50 kr eljárási költség megterítésére ítélte.

Czirkusz égés. A budapesti alkotmányutcai czirkusz, melyben legutóbb Herzog társasága tartotta előadásait kedden este leégett. Az épület egészen megsemmisült, szerencsére még az előadás megkezdése előtt s így emberélet nem esett áldozatul. Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el rendőrségünket figyelmeztetni, hogy Pécssett is hoztattak a Ring színház leegése alkalmából színházi tűz rendszabályok, hogy ezek megtartatnak e és mennyire tartatnak meg, felügyelni a rendőrség dolga. Meg vagyunk róla győződve, hogy, amit Isten ne adjon, ha színházunkban tűz ütne ki, a legszomorubb catastropha történhetnék.

A M. T. Academia könyvkiadó vállalat partoló tagjaihoz! Az akadémiai könyvkiadó vállalat 1883-ik évre eső illeményeinek szétküldése f. évi november 15-én kezdődik. Az akkor szétküldendő munkák a következők: A történelmi sorozatból: Fustel de Coulanges. Az ókori község. Franciaából fordította Bartal Antal. Boissier Gaston. Archaeologiai séták. Róma és Pompei. Franciaából fordította Dr. Molnár Antal. Ezen sorozatért beküldendő: 4 ft 86 kr. Az irodalmi sorozatból: Taine H. A. Az angol irodalom története. Franciaából fordította Csiky Gergely. A jog- és államtudományi sorozatból: Taine H. A. A jelenkori Franciaország alakulása. Franciaából fordította Dr. Tolly László. A könyvilletmények utánvételes szétküldése megszüntetvén, tisztelettel felkéretnek a t. cz. partoló tagok, hogy az évi díjat postai utalvány által f. é. november 10-ig aláírott hivatalhoz előre megküldeni sziveskedjenek. 1883-ra küldendő díjak: Az I. sorozatért 4 ft 86 kr, a II. sorozatért 3 ft 46 kr, a III. sorozatért 3 ft 46 kr. Mind a három sorozatért 11 ft 66 kr.

Volkman Róbert a koszorus zeneköltő meghalt. Haláláról a budapesti lapok következőben értesitenek. Volkman kedden délután öt óra felé a lánchid-téri Diana-fürdő épületében látogatást tett a Bettelheim családnál. Az ősz mester már régóta szédülési rohamokban szenvedett; egy hét előtt az utczán érte el a baj annyira, hogy kocsin kellett haza szállítani. A Bettelheimékhez vezető lépcsőn nem tudott fölmenni, lekérte hát Bettelheim urat magához és a fürdő pénztára előtt széken ülve várta leérkezését. A fürdő pénztáros-ője csakhamar zuhanást hallott; kiszaladt és ott látta az agg költőt mozdulatlanul heverni a földön. E perczben lépett be dr. Koller s rögtön

Volkmannhoz sietett és ápolásban részesíté. Az ősz zenészt eszméletlen állapotban szállították Zoltán-utca 13-ik szám alatt levő lakására. Barátai, tanítványai csakhamar a kórügy köré csoportosultak, de már csak a mester halálos küzdelmet láthattak. Éjjel előtt Volkman Róbert megoszúnt élni. A nagy költő halála mely szomorúságot okozott a tisztelők soraiban. A minő nagy volt Volkman szerénysége, ép oly nagy volt azok száma, a kik csodálták benne a fényes geniust és a klasszikus egyszerűségű és erősségű szellemet.

Koszoru. A „Petőfi társaság heti közlőnye” f. é. október 28-án következő érdekes tartalommal jelent meg: Két krajczár (Elbeszélés), irta: Balázs Sándor. Egy felesleges ember naplójából, irta: Turgenyev Iván. Oh szívem ne nyilj meg, irta: Zongor Pál. Petőfi egy olasz költő dalában, irta: Radó Antal. Gounod és Sarah Bernhard, (a Maestré naplójából). Nemzeti színház. Irodalom és művészet. Melléklet Paulay Ede arcképe. — Előfizetési ár negyedévre 2 ft. Kiadó hivatal IV. Váci-utca 1. sz. Budapest.

„Az illem könyve”, hazai és külföldi művek fölhasználásával irta Kalocsa Róza. A Révai-testvérek fizetéként adták ki, s a most megjelent öt füzetelt be van fejezve az egész mű, mely tizenhöz füzetre terjed. A családi és társadalmi életben köveendő illemzabályok kézi könyve, mely legkülönbözőbb körülményeiről, a társadalom minden érintkezéseiről megemlékezik, s voltaképpen azt adja elő, hogy mivel férfi és nő mikép viseli magát bármily körülmények közt otthon és a világban, s a szokások miket követelnek egyes alkalmakkor. Ugy tetszik, hogy az ilyesmit eléggé betanítják, vagy elég felvilágosítást nyujt róluk a társadalmi élet, de voltaképpen a társadalom oly finnyos és annyira követelő, szeszélyes, hogy az ilyesmit senki nem tanulmányozhatja meg eléggé, és sohasem árt, ha kisegítő eszközzel birunk hozzá. Kalocsa Róza műve megteszi e szolgálatot.

Közgazdaság.

A „Pécsi kereskedelmi és iparkamara” évi jelentése.

(Folyt.)

Az épületfa.

Az épületfában való kereskedelem — az előző évi rossz termés a gazdaközönség építkezési kedvét lelohasztván — szűk korlátok közt mozgott.

Az épületfa ára a fa minősége és nagyságához képest 15—25 ft, a mütáé 30—50 ft. volt tömör köbméterként.

Mütát készítő fafűrészelő telep a kamara területen számszerint 5 van, melyekről a faiparról szóló fejezetben lesz bővebb említés téve.

1882-ben Kaposvárott Freystädler Vilmos faraktárában szintén állított fel egy fafűrészelő gépet, hogy a készletben levő főtlyfákat deszkák, szelvények stb.-re feldolgozva Franciaország és Algírba szállítsa. Már az első évben francia gyárosok nagyobb mennyiségű főtlyártmányt vettek e telepről.

Faiparról lévén szó, kedves kötelességünknek tartjuk annak felemlítését, hogy 1882-ben Engel Sándor ur, a pécsi Engel A. és fiaiparkettgyár és fakereskedő czég s a pécsi keresk. és iparkamara tagja egy „Magyarország faipara és fakereskedése” című művet adott ki, melynek technikai, erdőgazdasági és statisztikai adatai, közleményei fakereskedőknek, faiparosoknak és erdészeknek hivatásuk terén igen becses utbaigazításokat nyujt.

Ezen alapos szakavatottsággal s gondosan szerkesztett művet úgy a bel- mind a külföldi sajtó osztatlan dicsérettel s hszelgő szakbírálattal fogadta. —

Budapesti értéktőzsde.

(Koritz Antal és társa, bank- és váltóház heti jelentése.)

Budapest, okt. 26.

A nélkül, hogy különös események fordultak volna elő, e héten ismét a lanyha irányzat uralkodott a tőzsdén és azon értékpapírok, melyek már hosszabb idő óta chronicus gyengeséget mutatnak, továbbá ársökkenést szenvedtek. A contremine is felhasználta az alkalmat és az a körülmény, hogy a penzpiacra bizonyos depresszió uralkodik, erősen elősegítette a baisret. A hét közepéig fokozatos és mondhatjuk intenzív baisse nyilatkozott piacunkon. Mint fentebb említettük, speciális okok erre nem léteztek, mert azon aprólékos mozzanatok, melyek az idegen tőzsdéken felhóztak, nálunk nem hatottak. Az ok inkább az általános situációban rejlett és abban, hogy contremine sikeresen működött. A mint azonban alig tudták indokolni a baisset, mely a hét első felében beállott, ép oly kevéssé lehet okát adni a szerda óta mutatkozó árválulásnak. Mert a legutóbbi napokban megváltozott a helyzet és a már nagyon alacsony színvonalra alászállott árfolyamok ismét fokozatos emelkedésnek indultak. Így aztán a múlt héthez képest az árkülönbözet jelentéktelenné vált és zárlatok kedvező hangulatot és általános áremelkedést konstátálhatunk, kiterjed ez nagyobb részt játékpapírokra, kisebb mértékben járadékokra. Erősebb árhanyatlásnak voltak kitéve járadékpapírok, továbbá hitelrészvények, oszt.-magy. államvasúti részvények, melyek heti kimutatásai az utóbbi időben kisebb jövedelmet tüntetnek fel, mint tavaly az év ezen szakában. Némely állam-papírok szilárdul tartották magukat. A helyi értékek közül malompapírok olesóbbodtak.

A fontosabb értékpapírok változása kiteszik a következő táblázatból:

Október 19. október 16.

Magy. hitelrészvény	282.50	282.—
Osztr. „	283.60	283.20
4 % -os magy. aranyjár.	86.85	86.95
6 % -os „ aranyjár.	119.25	119.50
magy. papírjár.	85.50	85.65
Osztr.-magy. államvasut	311.50	311.—
Magy. leszámít. bank	88.—	88.25
„ dijsorsjegy	113.—	113.—
Tiszai sorsjegy	109.50	109.75
Cs. kir. arany	5.70	5.73
Napoleon'd'or	9.53	9.53
Váltó Londonra	120.20	120.—
„ Párisra	547.60	47.50
„ Berlinre	58.90	58.85

P i a c z .

Pécs, október 30-án.

A gabonaüzlet immár oly állandó pangásban szenved, hogy a múlt héten feltűnt átmeneti javulásnak meteor szerepet kölcsönzött, amely különben annál is inkább igazolható, mert tényleg meteori gyorsasággal el is tánt.

Az ősz, tekintve a szép időjárást a munkálatok befejezéséhez, nemkülönben a vetemények fejlődésére felelő jótékony hatással van és így tagadhatlan az általános kombináció jogosultsága, hogy a tavasz meghozandja az árak viszonyítását szemben a külföld jegyzeteivel.

A felhozatal a hetivásárokon mérsékelt és jegyzetiek: búza, rozs, árpa, zab és ő-tengeri.

Határozati zárlatok:

Budapesten.

szokvány buza őszre	frt	9.55	péncz	frt	9.60	áru.
„ tavaszra		10.18	„		10.20	„
tengeri május-juniusra		6.51	„		6.53	„
szokványzab tavaszra		7.04	„		7.06	„

Nyilt-tér. *)

TEA a legjobb chinai és orosz, kilója: 4, 6, 8, 10, 12 és 16 frt, kimérve vagy díszes csomagocskákban.

RUM igen finom, egy lit. 1 frt 60, 2 frt és 2 frt 40 kr., úgy palaczkban 50, 75, 1.20 és 2.40 kr.— Legf. J a m. rum, ered. palaczkban 1 frt 80 kr.— Teasütemények angol és bécsi, úgy pozsonyi és gráci kétszer-sültet nagy választékban ajánl:

Nick Károly Pécssett.

*) E rovatban foglaltakért felelősséget nem vállal szerkesztőség.

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felelős szerkesztő: Bodó István.

804. sz.
végr. 1883

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött közhírré teszi, hogy a pécsi kir. törvényszék mint telexkvi hatóság f. évi 17030 tk. számú végzése folytán Haberényi Gusztáv részére özv. Tomának Jakabné és kk. Tomának Károly ellen eljlesztett zárlat alkalmával zár alá vett 4520 liter idei must termés és 21 zsák csutás kukorica nyilvános árverésen fog eladatni.

A must termés Pécssett a Majláth-téren (uj-piacz) f. évi november hó 5-én d. u. 3 órákor, a kukoricza pedig fenti napon d. u. 4 órákor Rókus utca 11. számú házban készpénz fizetés mellett adatik el.

Pécssett 1883-ik évi november hó 1-én.

Kremmer Ferencz,

bíró. végrehajtó.

1^a légszeszcoaks

a helybeli légszeszgyárból

2¹/₂ meter mázsától

telfelé, hosarakban a házhoz szállitt

Kindl Ferencz

444 Nepomuk utca 33.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető-félnek külön lakozmával is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszunk, ha a válasza szükséges postabélyeg beküldetik.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtna jutni, hol kisebb gyermekeket tanítana és egyuttal a házi teendőket is végezné.

Az Auna utcában levő ház és kert együttvéve, vagy külön-külön szabad kézből eladó Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Tőke befektetésre és gyűlömsöztetésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Egy 8. gymnasiumi osztályt sikerrel végzett s a jegyzői teendőkhöz jártassággal bíró fiatal ember mint jegyző segéd alkalmazást keres. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Pécssett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bérbé adandó. 401.

Egy jó írással és hibátlan helyesírással bíró fiatal ember másolási vagy más munkát keres, melyet szabad óráiban mérsékelt díjazás mellett otthon végezhetne. A kiadóhivatal ad értesítést.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy **haszonbérbe** vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

Jo szakácsné kerestetik, követtetik hogy tiszta becsületes és értelmes legyen. Bővebbet a kiadóhivatal.

Broque József Budapesten

gép- és rostalemezgyára, külső váci-ut.

Ajánlja legjobb

szerkezetű

kettős örlőmalmait

(szijhajtásra)

gabona-tisztítógepeit

(koptatóhoz)

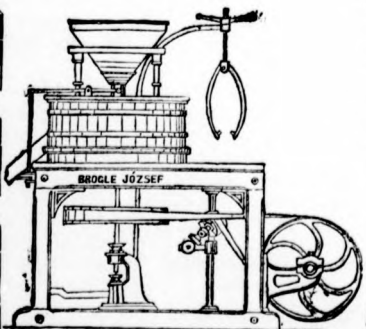
malom-trieurjeit

stb. jutányos árak

mellett.

Árjegyzékek kívánatra

ingyen és bérmentve.

443.

Mintán a budapesti

NEIDLINGER G.

czég varrógép fiókraktárát tovább nem vezetem, az eddigi pártolásért köszönetet szavazva, van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy e hó 1-től a Király-utczában, a „Magyar király“ épületben

BIZOMÁNYI VARRÓGÉP ÜZLETET NYITOTTAM

hol minden fajú varrógépek kaphatók, s melynek szives pártolására a n. é. közönséget felkérem.

Teljes tisztelettel

Weidlinger Zsigmond.

3—0

Kreiner és Krausz Pécs, Király-utca 5.

Van szerencsénk tisztelettel jelteni, hogy **divatáru üzletünket** nevezetesen megnagyobbitottuk, egyttal ajáljuk az őszi és téli saisonra gazdag választéku, újra berendezett raktárunkat, melyben a legdivatosabb és a legfinomabb izlésnek megfelelő **posztó, selyem, gyapju-szövetek, valódi francia Terno és Cahemire, legujabb szabásu női köpenyek és kabátok** a legnagyobb választékban találhatók.

Ajáljuk továbbá a legelső gyárakból beszerzett nagy **vászon és asztali ruharaktarunkat**, kitünő minőségű **szőnyegeinket és terítőinket**, valamint teljes **menyasszonyi kelengyéket**. — A bel- és külföldi legjobb gyárakkal fennálló igen kedvező összeköttetésünkönél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy sokkal jutányosabb árakat szabhatunk, mint bizonyos „Végkiárulások“ s felkérjük a P. t. közönséget, hogy erről próba-vásárlás útján meggyőződést szerezni sziveskedjék.

Tisztelettel

Kreiner és Krausz.

Minták kívánatra díj nélkül küldetnek, levélbeli megrendelések azonnal és lelkiismeretesen teljesítetnek.

Nagy kiárulás.

Klein J. végkiárulása.

Kereskedésemtől végleg megválni óhajtván, elhatároztam egyttal az üzlet teljes leszámítottatását.

Ennélfogva Pécs, a „Hajó“ szállodában létező dusan felszerelt, a legujabb és divatszerű czikkekkel gazdagon ellátott nagyterjedelmű divatáru-, selyem-, vászon és posztókereskedésemet **végkiárusítom.**

Midőn ezt a n. é. közönség, úgy tisztelt vevőim és ügyfeleim tudomására hozni szerencsém van, felhívom becses figyelmüket ezen vezetésem és felügyeiletem alatt történendő végkiárusításra, mely bő alkalmat nyújt a legjutányosabb vásárlásra minthogy az árucikkék a lehető legolcsóbban,

jóval a beszerzési áron alul

fognak eladatni.

Pécs, 1383. október hó 15-én.

Legmélyebb tisztelettel.

A beszerzési áron alul

Uj hordók

száraz fából jól készítve eladók

Engel Lipótnál. Felső malom-utca

16. szám.

413.

200 mérő válogatott

burgonyát

megvétel végett keres és kéri a lehető jutányos ajánlatokat
Belus László Zágrábon.

Ugyan ő tudatja, hogy egy pompás ezüst hüvelyes
valódi

damaskusi régi görbe diszkard,

valamint több gyöngyházzal és arany ezüst ötvözéssel diszitett
arab fegyver

nála eladó.

A kívánt tárgyakat megtekintés végett hajlandó
postán elküldeni.

441

„Kellemetlen szájszag és fogfájás ellen!”

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,

Manchesteri lakos által feltalált

osztrák császári kizárólagos magyar kir. szabadalmat nyert

SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Sopiána-szájszész a száji- és orr-üregnek (odvas vagy málfogak dohányzás vagy barmi más okból eredő) minden bűzét nyomtatanni eltávolítja.
2. Erősíti a pethünd foghúst és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színüket, meggátolja a fogkő képződését, védi a fogak zománcczát és óv a fogfájás ellen.
3. A száji- és orrüreg mindenemű sulyos (skorbutikus) háttalmait gyógrítja, üdíti és pirositja a foghúst és elzi a nyakárnyát.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog husa pár csepp- vizzel nem elegyített szájszesszel megmedvesítették.
5. Diphtheritis és más torokbajoknak igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üvegnek

1 forint 25 kr. o. é.

Raktárak: *Sipőcz István* gyógyszerész *Pécs*, *Török József* gyógyszerész *Budapest* és minden nagyobb vidéki gyógyszeriarban. *Biró János* gyógyszerész *urnál Kolozsvárt.*

Főraktár

Dr. Schulhof Adolf urnál
Pécs.

Több mint 800 alismerő bizonyítványok orvosi tekintélyektől elomtatottak.

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képvisellel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével bizatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozásául köztudomásra hozni a következőket :

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. ezikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatnak : 1.) **harminczhárom és félelvi (33 $\frac{1}{2}$) törlesztésre.** melynél a tőke 7 $\frac{1}{2}$ %-kos 67 félelvi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után félelvenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) évi törlesztésre** olykép, hogy a tőke 10%-kos 34 félelvi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félelvenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félelvi részletben fizettetik vissza s a mindenkori tőke 7 $\frac{1}{2}$ %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulirtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécssett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbizásából :

Fekete Mihály,

ügyvéd.

406

Pollák Soma

üzletében kapható.

frt 3.65	Egy pár Jutte függöny	frt 3.65
" 3.30	Egy ruhára való 10m. ruha kelme	" 3.30
" 4.50	Egy ruhára való 10m. finom posztó	" 4.50
" 80	Egy meleg alsó ing	" 80
" 80	Egy meleg alsó nadrág	" 80
" 75	Egy plús, karmantyú (Muff)	" 75
" 1.30	Egy nyubőr karmantyú	" 1.30
" 1.80	Egy finomabb "	" 1.80
" 2.90	Egy majombőr karmantyú	" 2.90

Asztregán és plús karmantyú legfinomabb kiállításal olcsó

áron.

" 3.50	Egy selyem esőernyő	" 3.50
" 4.50	Egy legfinomabb esőernyő	" 4.50
" 1.60	Egy gyapot esőernyő	" 1.60

Legkitünőbb derék-fűzők (Miderék). Berliini gyapot kendők. Női- és leányka harisnya. Kötő pamutok.

80
 Clacé kesztyű két gombos.
 Szarvasbőrű két gombos.
 Színes szarvasbőrű két gombos.
 Férfi kesztyűk minden szín és minőségben.

433